

Název	Červená Karkulka II – písnička		
Věk dětí / časová dotace	3–6 let	30 minut	
Vzdělávací oblast	Dítě a jeho psychika – jazyk a řeč; poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace		
Rozvíjená gramotnost	ČTENÁŘSKÁ	DIGITÁLNÍ	MATEMATICKÁ

Cíl činnosti:

Dítě vyjadřuje své představy k písni pomocí piktogramů, rozumí jejich významu.

Pomůcky:

Obrázky – omalovánky, pastelky nebo barvy, lepidlo, papír, hudební nástroje, kniha obrázkového čtení s pohádkou O Červené Karkulce (příp. dalšími pohádkami), příp. interaktivní tabule.

Popis činnosti:

V první fázi této činnosti je třeba děti seznámit s piktogramy za pomoci obrázkového čtení. Individuálně i v malých skupinách děti s pomocí učitelky čtou obrázky (piktogramy) vložené do textu pohádky O Červené Karkulce i pohádek dalších.

Učitel nabídne dětem, že by si společně mohli pohádku O Červené Karkulce i zazpívat. S doprovodem klavíru zazpívá písničku. Píseň je pro děti neznámá a proto v následné společné diskuzi mluvíme o tom, co by nám mohlo pomoci při zpěvu písně – vytvoříme si obrázky, podle kterých můžeme zpívat.

V další fázi činnosti společně promýšlíme a vytváříme obrázky – piktogramy. Jednoduché obrázky – piktogramy kreslí nebo malují děti samostatně, případně s dopomocí učitele. Podpora ze strany učitele: připravíme obrázky – omalovánky, které si nejprve s dětmi pojmenujeme, a vybereme z nich takové, které korespondují s textem písně. Učitel při činnosti dětem opakuje jednotlivé sloky, aby se mohly lépe rozhodovat při volbě vhodných obrázků. Piktogramy si děti vybarví pastelkami nebo barvami a seřazené do jednotlivých slok písně je lepší na pruhy papíru. Pokud máme v mateřské škole k dispozici vhodnou digitální techniku (např. interaktivní tabule – program malování), lze piktogramy s dětmi tvořit v digitálním prostředí.

Poslední činností je zpěv písně „Šla Karkulka černým lesem“ s pomocí piktogramů, při kterém můžeme využít i různé rytmické nástroje. Jeden učitel hraje doprovod na klavír a druhý dětem postupně ukazuje piktogramy, podle kterých zpívají. Na závěr je vhodné porovnat varianty pohádky O Červené Karkulce (klasická pohádka X obrázkové čtení X zpívaná pohádka), mluvit o shodách i rozdílech. Níže je uveden text, melodii si učitel zvolí nebo vymyslí sám.

*Šla Karkulka černým lesem, číhal na ni vlk,
olizoval mlsné fousy, natahoval krk.
Co to neseš, Karkuličko, ve svém košíčku?
Kuřátko a bábovičku pro svou babičku.
Jen si tady, Karkuličko, trhej kytičky,
vlk pospíchal do chaloupky hodné babičky.
Babička mu otevřela a vlk skočil tam,
otevřel svou mlsnou pusou a udělal ham.
Šel okolo pan myslivec, ten měl velký nůž,
rozpáral mu mlsné břicho a je konec už.*

Komentář z pohledu gramotností:

Rozvoj **čtenářské gramotnosti** probíhá při obrázkovém čtení (ČG-0-1-03) a vymýšlení, tvorbě i četbě piktogramů (ČG-0-2-01), při porovnávání různých verzí Červené Karkulky (pohádka X písnička X obrázkové čtení), kdy každá z verzí má specifickou formu (text X noty X text s piktogramy) (ČG-0-3-01).

Rozvoj **matematické gramotnosti** probíhá při obrázkovém čtení (MG-0-2-01), při analýze a správném výběru a uspořádání piktogramů (MG-0-1-05). Při zpěvu písně jde o dodržení obsahu podle sestavené řady piktogramů. Při společné přípravě obrázků děti vybírají (vytřídí) piktogramy a přiřazují k písničkě ty, které do textu patří, popř. vytřídí ty, které k textu písničky nepatří (MG-0-5-03).

Rozvoj **digitální gramotnosti** probíhá při promýšlení, výběru a řazení piktogramů, při zpěvu s pomocí piktogramů (DG-0-3-01/02), při tvorbě piktogramů v programu malování na interaktivní tabuli, kdy tak dítě vyjadřuje svoje představy o piktogramu (DG-0-2-01).

Možnosti individualizace a diferenciacce:

Pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami (např. mentální retardace, poruchy autistického spektra, Downův syndrom, vývojová dysfázie) je vizuální opora nutná. Pro jednoznačné pochopení piktogramů je pro tyto děti vhodný jednoduchý černobílý obrázek (dětí hůře vnímají barevné obrázky).

Hodnocení:

Při hodnocení dětí si můžeme klást například tyto otázky: Zvládne dítě píseň za pomoci piktogramů zazpívat? Přistupuje tvořivě k vymýšlení piktogramů? Rozumí významu použitých piktogramů? Podaří se dítěti správně seřadit obrázky? **Důkazem o učení** jsou odpovědi na tyto otázky. Dalším **důkazem o učení** jsou vytvořené piktogramy seřazené do jednotlivých slok písně. **Důkazem o učení** pro nás je také to, že dítě „čte“ piktogramy v obrázkovém čtení.



Obrázkové čtení.

Postřehy z ověřování:

Činnost byla součástí tematického celku „Karkulka v podzimním lese“. Děti již byly seznámeny s klasickou i veršovanou pohádkou O Červené Karkulce. Zkušenost s obrázkovým čtením přivedla děti k nápadu, že by si písničku mohly zazpívat s pomocí obrázků. Piktogramy děti vymýšlely tak, aby pro ně byl jejich význam pochopitelný a použitelný do textu písně. Obrázek jsme si společně vysvětlili a ujistili se, že všechny děti význam pochopily.

Velmi se nám osvědčilo zapojení dětí do výroby pomůcek – kartiček s piktogramy. Při zpěvu písničky pak byly zaujaté, protože se těšily z důležitosti vlastnoručně vytvořených obrázků.

Reflexe probíhala po jednotlivých činnostech – ústně, kdy se děti snažily vlastními slovy vyjádřit své pocity, a následně po skončení dopoledního bloku děti hodnotily činnosti i své učení za pomoci piktogramů, které využíváme denně a děti na ně jsou již zvyklé. Děti přiřazovaly svoji značku k činnosti, která je nejvíce zaujala.



Hodnocení oblíbených činností dětmi pomocí obrázků.

Další doporučení:

Pro zvýšení náročnosti této činnosti můžeme využít hudební nástroje a s dětmi provádět tzv. „instrumentální kolečko“ (po určitém úseku písničky si děti po kruhu vymění nástroje a pokračují ve hře i zpěvu).

Zdroje:

Všechny fotografie použité v dokumentu jsou dílem autora.

Text. Autor neznámý. *Šla Karkulka černým lesem* [cit. 2020-9-06]. Dostupné z: https://www.rodina.cz/0/nazor_strom2236093.htm

Tento digitální vzdělávací materiál je součástí souboru aktivit, který vytvořil autorský tým [PPUC-MŠ-tým](#), hlavní editorka Jana Smolková. Další sdílení a úpravy aktivity jsou umožněny za podmínek licence [CC BY-SA 4.0 Mezinárodní](#), která se vztahuje na text, obrázky i přílohy této aktivity, pokud není uvedeno jinak. Na stránce www.gramotnosti.pro/epublikace najdete konkrétní postup, jak lze v souladu s podmínkami otevřené licence aktivitu upravovat či šířit. Soubor aktivit byl vytvořen v rámci projektu [Podpora práce učitelů \(PPUČ\)](#), který byl spolufinancován z Evropských strukturálních a investičních fondů a jehož realizaci zajišťoval [Národní pedagogický institut České republiky](#). Diskutujte a ohodnoťte aktivitu na stránce Elektronické materiály (<https://ema.rvp.cz/>) na Metodickém portálu RVP.CZ.



Gramotnosti.pro život!
Učíme v souvislostech



EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

